

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “สภาพและปัญหาการจัดโครงการเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนพระพุทธศาสนาในระดับประถมศึกษา ของศูนย์ส่งเสริมพระพุทธศาสนาแห่งประเทศไทย” มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดโครงการเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนพระพุทธศาสนาในระดับประถมศึกษา ของศูนย์ส่งเสริมพระพุทธศาสนาแห่งประเทศไทย ประกอบด้วย โครงการอบรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมครูและโครงการอบรมเยาวชนเข้าค่ายพุทธธรรม โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาค้นคว้าเบื้องต้น
2. ประชากรและตัวอย่างประชากร
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าเบื้องต้น

1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร วารสาร หนังสือ วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา คุณธรรมจริยธรรม การฝึกอบรม และข้อมูลจากเอกสารของโครงการอบรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมครูและโครงการอบรมเยาวชนเข้าค่ายพุทธธรรม ของศูนย์ส่งเสริมพระพุทธศาสนาแห่งประเทศไทย

2. สัมภาษณ์และสังเกตการปฏิบัติงานของผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดโครงการเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนพระพุทธศาสนาในระดับประถมศึกษาของศูนย์ส่งเสริมพระพุทธศาสนาแห่งประเทศไทย เพื่อนำข้อมูลต่าง ๆ ของโครงการ ทั้ง 2 โครงการ คือ โครงการอบรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมครู และโครงการอบรมเยาวชนเข้าค่ายพุทธธรรม มาใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

3. ศึกษาเนื้อหาหลักสูตรที่ใช้ในโครงการอบรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมครู และโครงการอบรมเยาวชนเข้าค่ายพุทธธรรม เพื่อเปรียบเทียบความสอดคล้องกับเนื้อหาในคู่มือหลักสูตรพระพุทธศาสนา ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) เพื่อนำข้อมูลมาประกอบในการอภิปรายผลการวิจัย

ประชากรและตัวอย่างประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยนี้ ประกอบด้วย ประชากรที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ทั้ง 2 โครงการ คือ โครงการอบรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมครูและโครงการอบรมเยาวชนเข้าค่ายพุทธธรรม ซึ่งประกอบด้วย

1. หัวหน้าโครงการอบรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมครู และโครงการอบรมเยาวชนเข้าค่ายพุทธธรรม จำนวน 1 รูป
2. วิทยากรผู้อบรมโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมครู และโครงการอบรมเยาวชนเข้าค่ายพุทธธรรม จำนวน 30 ท่าน
3. ครูผู้เข้ารับการอบรมโครงการอบรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมครู จำนวน 1,095 คน
4. นักเรียนผู้เข้ารับการอบรมโครงการอบรมเยาวชนเข้าค่ายพุทธธรรม จำนวน 1,270 คน

ตัวอย่างประชากร ในการวิจัยในครั้งนี้ มีการเลือกตัวอย่างประชากรที่ใช้ตอบแบบสอบถามและตอบแบบสัมภาษณ์โดยมีหลักเกณฑ์การเลือกตัวอย่างประชากร ดังนี้

1. หัวหน้าโครงการอบรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมครูและโครงการอบรมเยาวชนเข้าค่ายพุทธธรรม ผู้วิจัยใช้ประชากรที่เป็นหัวหน้าโครงการอบรมสำหรับตอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ จำนวน 1 รูป
2. วิทยากรผู้อบรมโครงการอบรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมครูและโครงการอบรมเยาวชนเข้าค่ายพุทธธรรม ผู้วิจัยใช้ประชากรที่เป็นวิทยากรทั้งหมดสำหรับตอบแบบสอบถาม จำนวน 30 ท่าน

วิทยากรสำหรับตอบแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเลือกตัวอย่างประชากร โดยใช้เกณฑ์การเลือกร้อยละ 25 ของจำนวนตัวอย่างประชากรที่ตอบแบบสอบถาม เพราะจำนวนตัวอย่างประชากรไม่ถึง 100 จึงใช้เกณฑ์การเลือกร้อยละ 25 (บุญชม ศรีสะอาด, 2535) โดยการสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดา (Simple Random Sampling) ได้ตัวอย่างประชากรวิทยากรที่ตอบแบบสัมภาษณ์ จำนวน 8 ท่าน

3. ครูผู้เข้ารับการอบรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมครู สำหรับตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การเลือกร้อยละ 20 ของจำนวนครูผู้เข้ารับการอบรมในแต่ละครั้ง เพราะจำนวนประชากรเกิน 100 ให้ใช้เกณฑ์การเลือกร้อยละ 15 - 30 (บุญชม ศรีสะอาด, 2535) โดยการสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดา (Simple Random Sampling) ได้ตัวอย่างประชากรครูที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 219 คน

ได้ตัวอย่างประชากรครูที่ตอบแบบสัมภาษณ์ จำนวน 44 คน (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข)

4. นักเรียนผู้เข้ารับการอบรมเยาวชนเข้าค่ายพุทธธรรม สำหรับตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การเลือก ร้อยละ 20 ของจำนวนนักเรียนผู้เข้ารับการอบรมในแต่ละครั้ง โดยการสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดาได้ตัวอย่างประชากรนักเรียน ที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 254 คน

นักเรียนสำหรับตอบแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเลือกตัวอย่างประชากรโดยใช้เกณฑ์การเลือก ร้อยละ 20 ของจำนวนตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม โดยการสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดา ได้ตัวอย่างประชากรนักเรียนที่ตอบแบบสัมภาษณ์ จำนวน 51 คน

(ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข)

ตารางที่ 1 จำนวนของผู้ให้ข้อมูลที่เป็นประชากรและตัวอย่างประชากรจำแนกตามการตอบแบบสอบถามและการให้สัมภาษณ์

ผู้ให้ข้อมูล	จำนวนประชากร(คน)	จำนวนตัวอย่างประชากร (คน)	
		ตอบแบบสอบถาม	ให้สัมภาษณ์
1. หัวหน้าโครงการอบรมพัฒนา คุณธรรมจริยธรรมครูและโครงการ อบรมเยาวชนเข้าค่าย พุทธธรรม	1	1	1
2. วิทยากรผู้อบรมโครงการอบรม พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมครู และโครงการอบรมเยาวชนเข้า ค่ายพุทธธรรม	30	30	8
3. ครูผู้เข้ารับการอบรมโครงการ อบรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมครู	1,095	219	44
4. นักเรียนผู้เข้ารับการอบรม โครงการอบรมเยาวชนเข้าค่าย พุทธธรรม	1,270	254	51
รวม	2,395	504	104

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีแบบสอบถามจำนวน 5 ฉบับ และแบบสัมภาษณ์ จำนวน 4 ฉบับ ดังนี้

1. แบบสอบถาม สำหรับหัวหน้าโครงการอบรม วิทยากร ครู และนักเรียน จำนวน 5 ฉบับ มีลักษณะดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามหัวหน้าโครงการอบรม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบ (Checklist) และเติมข้อความสั้น ๆ จำนวน 9 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการจัดโครงการอบรม พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมครูในด้านการเตรียมการจัดอบรม ประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์ การกำหนดหลักสูตร และการสนับสนุนการดำเนินการจัดอบรม เป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Checklist) จำนวน 17 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการจัดโครงการอบรมเยาวชนเข้าค่ายพุทธธรรม ในด้านการเตรียมการจัดอบรม ประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์ การกำหนดหลักสูตร และการสนับสนุนการดำเนินงานจัดอบรม เป็นคำถามแบบเลือกตอบ จำนวน 17 ข้อ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ฉ)

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามวิทยากร แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบ และเติมข้อความสั้น ๆ จำนวน 9 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหา ในการจัดโครงการอบรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมครู ในด้านการดำเนินการจัดอบรม ประกอบด้วย การเตรียมความพร้อมของวิทยากร เนื้อหาที่ใช้ในการอบรม เทคนิควิธีการอบรม สื่อในการอบรม สถานที่ที่ใช้ในการอบรม และการวัดและประเมินผล เป็นคำถามแบบเลือกตอบ จำนวน 16 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหา ในการจัดโครงการอบรมเยาวชนเข้าค่ายพุทธธรรม ในด้านการดำเนินการจัดอบรม ประกอบด้วย การเตรียมความพร้อมของวิทยากร เนื้อหาที่ใช้ในการอบรม เทคนิควิธีการอบรม สื่อในการอบรม สถานที่ที่ใช้ในการอบรม และการวัดและประเมินผล เป็นคำถามแบบเลือกตอบ จำนวน 16 ข้อ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ช)

ฉบับที่ 3 เป็นแบบสอบถามครู แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบ และเติมข้อความสั้น ๆ จำนวน 11 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากโครงการอบรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมครู ประกอบด้วย เนื้อหาที่ได้รับจากการอบรม เทคนิควิธีการที่ได้รับจากการอบรม แนวคิดและทัศนคติที่ได้รับจากการอบรม ประโยชน์ที่ได้รับจากการอบรมและการนำไปใช้ เป็นคำถามแบบเลือกตอบ จำนวน 15 ข้อ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ซ)

ฉบับที่ 4 แบบสอบถามนักเรียน แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบ และเติมข้อความสั้น ๆ จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากโครงการอบรมเยาวชนเข้าค่ายพุทธธรรม ประกอบด้วย เนื้อหาที่ได้รับจากการอบรม เทคนิควิธีการที่ได้รับจากการอบรม แนวคิดและทัศนคติที่ได้รับจากการอบรม ประโยชน์ที่ได้รับจากการอบรมและการนำไปใช้ เป็นคำถามแบบเลือกตอบ จำนวน 15 ข้อ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ฉ)

ฉบับที่ 5 แบบสอบถามนักเรียนด้านคุณธรรมและจริยธรรมตามการรับรู้ด้วยตนเองเป็นแบบวัดระดับการปฏิบัติ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ประกอบด้วยคุณธรรมจริยธรรม จำนวน 5 คุณธรรม คือความมีระเบียบวินัย ความอดทน ความสามัคคี ความกตัญญูต่อชาติ และความเป็นผู้มีวิวัฒธรรม จำนวน 50 ข้อ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ฉ)

2. แบบสัมภาษณ์ ใช้สำหรับสัมภาษณ์หัวหน้าโครงการอบรม วิทยากร ครูและนักเรียนเพื่อช่วยเสริมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม เป็นแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง มีลักษณะ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสัมภาษณ์หัวหน้าโครงการอบรม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ เป็นคำถามปลายเปิด จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับ ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการจัดโครงการอบรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมครู จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับ ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการจัดโครงการอบรมเยาวชนเข้าค่ายพุทธธรรม จำนวน 12 ข้อ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ฉ)

ฉบับที่ 2 แบบสัมภาษณ์วิทยากร แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ เป็นคำถามปลายเปิด จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการจัดโครงการอบรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมครู จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการจัดโครงการ
อบรมเยาวชนเข้าค่ายพุทธธรรม จำนวน 6 ข้อ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข)

ฉบับที่ 3 แบบสัมภาษณ์ครู แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ เป็นคำถามปลายเปิด จำนวน
7 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับ ข้อคิดเห็นและ
ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการเข้ารับการอบรมโครงการอบรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมครู จำนวน
8 ข้อ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข)

ฉบับที่ 4 แบบสัมภาษณ์นักเรียน แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ เป็นคำถามปลายเปิด จำนวน
5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ ความรู้และประสบการณ์ ข้อคิดเห็นและ
ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการเข้ารับการอบรมโครงการอบรมเยาวชนเข้าค่ายพุทธธรรม จำนวน
8 ข้อ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ฉ)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาหนังสือ เอกสาร วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดอบรมเกี่ยวกับ
คุณธรรมจริยธรรมและพุทธศาสนา ศึกษาความรู้เกี่ยวกับการจัดโครงการอบรมพัฒนา
คุณธรรมจริยธรรมครูและโครงการอบรมเยาวชนเข้าค่ายพุทธธรรม
2. สัมภาษณ์ และสังเกตการปฏิบัติงานของผู้ดำเนินการจัดอบรม ประกอบด้วย หัว
หน้าโครงการอบรมและวิทยากร ในการจัดโครงการอบรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมครูและ
โครงการอบรมเยาวชนเข้าค่ายพุทธธรรม และเข้าร่วมในกระบวนการอบรมของผู้เข้ารับการอบรม
ประกอบด้วยครูและนักเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์
3. รวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร การสังเกต การสัมภาษณ์ และการเข้าร่วม
กิจกรรม นำมาสร้างเป็นแบบสอบถาม 5 ฉบับ และแบบสัมภาษณ์ 4 ฉบับ
4. การสร้างแบบสอบถาม เป็นการสร้างแบบสอบถามแบบเลือกตอบ โดยมีตัวเลือก
ให้เลือกตอบและมีข้ออื่น ๆ ให้ระบุด้วย ถ้ามี ซึ่งแบบสอบถามนี้ ประกอบด้วย
 - 4.1 แบบสอบถามหัวหน้าโครงการอบรม ประกอบด้วย ข้อคำถามทั้งหมด
จำนวน 43 ข้อ เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ จำนวน 9 ข้อ และคำถามที่เกี่ยวกับสภาพและ

ปัญหาการจัดโครงการอบรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมครูและโครงการอบรมเยาวชนเข้าค่ายพุทธธรรม ในด้านการเตรียมการจัดอบรม ของแต่ละโครงการ ซึ่งประกอบด้วย

การกำหนดวัตถุประสงค์	โครงการละ 4 ข้อ
การกำหนดหลักสูตร	โครงการละ 4 ข้อ
การสนับสนุนการดำเนินการจัดอบรม	โครงการละ 9 ข้อ

4.2 แบบสอบถามวิทยากร ประกอบด้วย ข้อคำถามทั้งหมด 41 ข้อ เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ จำนวน 9 ข้อ และคำถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดโครงการอบรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมครูและโครงการอบรมเยาวชนเข้าค่ายพุทธธรรม ในด้านการดำเนินการจัดอบรม ของแต่ละโครงการ ซึ่งประกอบด้วย

การเตรียมความพร้อมของวิทยากร	โครงการละ 2 ข้อ
เนื้อหาที่ใช้ในการอบรม	โครงการละ 3 ข้อ
เทคนิควิธีการอบรม	โครงการละ 3 ข้อ
สื่อในการอบรม	โครงการละ 3 ข้อ
สถานที่ที่ใช้ในการอบรม	โครงการละ 2 ข้อ
การวัดและประเมินผล	โครงการละ 3 ข้อ

4.3 แบบสอบถามครู ในด้านความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการเข้ารับการอบรมโครงการอบรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมครู ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 26 ข้อ ที่เกี่ยวกับ

สถานภาพของผู้ตอบ	จำนวน 11 ข้อ
เนื้อหาที่ได้รับจากการอบรม	จำนวน 3 ข้อ
เทคนิควิธีการที่ได้รับจากการอบรม	จำนวน 4 ข้อ
แนวคิดและทัศนคติที่ได้รับจากการอบรม	จำนวน 1 ข้อ
ประโยชน์ที่ได้รับจากการอบรมและการนำไปใช้	จำนวน 7 ข้อ

4.4 แบบสอบถามนักเรียนในด้านความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการเข้ารับการอบรมโครงการอบรมเยาวชนเข้าค่ายพุทธธรรม ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 26 ข้อ ที่เกี่ยวกับ

สถานภาพของผู้ตอบ	จำนวน 11 ข้อ
เนื้อหาที่ได้รับจากการอบรม	จำนวน 3 ข้อ
เทคนิควิธีการที่ได้รับจากการอบรม	จำนวน 4 ข้อ
แนวคิดและทัศนคติที่ได้รับจากการอบรม	จำนวน 1 ข้อ
ประโยชน์ที่ได้รับจากการอบรมและการนำไปใช้	จำนวน 7 ข้อ

4.5 แบบสอบถามสำหรับนักเรียนด้านคุณธรรมจริยธรรมตามการรับรู้ด้วยตนเอง โดยการศึกษาคุณธรรมจริยธรรมที่นักเรียนได้รับการเข้ารับการอบรมโครงการอบรมเยาวชนเข้าค่ายพุทธธรรม ปรากฏว่านักเรียนได้รับคุณธรรมจริยธรรมที่สำคัญ 5 คุณธรรม คือ ความมีระเบียบวินัย ความอดทน ความสามัคคี ความกตัญญูกตเวที และความเป็นผู้มีวิถุคุณธรรม และศึกษาลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงถึง คุณธรรมจริยธรรม ทั้ง 5 คุณธรรม นำมาสร้างเป็นข้อคำถาม คุณธรรมละ 10 ข้อ รวมทั้งหมด 50 ข้อ โดยแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนี้ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด-ไม่ปฏิบัติเลย

5. การสร้างแบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง เป็นคำถามที่ให้ผู้ตอบแสดงข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ เพิ่มเติมจากที่ตอบแบบสอบถาม เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาช่วยเสริมข้อมูลจากแบบสอบถาม

5.1 แบบสัมภาษณ์หัวหน้าโครงการอบรม ประกอบด้วยคำถามที่เกี่ยวกับ

สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์	จำนวน 5 ข้อ
ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดโครงการอบรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมครู	จำนวน 10 ข้อ
ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดโครงการอบรมเยาวชนเข้าค่ายพุทธธรรม	จำนวน 12 ข้อ

5.2 แบบสัมภาษณ์วิทยากร ประกอบด้วย คำถามที่เกี่ยวกับ

สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์	จำนวน 6 ข้อ
ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดโครงการอบรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมครู	จำนวน 6 ข้อ
ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดโครงการอบรมเยาวชนเข้าค่ายพุทธธรรม	จำนวน 6 ข้อ

5.3 แบบสัมภาษณ์ครู ประกอบด้วย คำถามที่เกี่ยวกับ

สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์	จำนวน 7 ข้อ
ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากการเข้ารับการอบรมโครงการอบรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมครู	จำนวน 8 ข้อ

5.4 แบบสัมภาษณ์นักเรียนประกอบด้วย คำถามที่เกี่ยวกับ

สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์	จำนวน 7 ข้อ
--------------------------	-------------

ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับ ข้อคิดเห็นและ
ข้อเสนอแนะจากการเข้ารับการอบรม โครงการ
อบรมเยาวชนเข้าค่ายพุทธธรรม จำนวน 8 ข้อ

6. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ซึ่งประกอบด้วย พระภิกษุที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับโครงการอบรม 2 โครงการ คือ โครงการอบรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมครู และโครงการอบรมเยาวชนเข้าค่ายพุทธธรรม ของศูนย์ส่งเสริมพระพุทธศาสนาแห่งประเทศไทย จำนวน 2 รูป อาจารย์ในระดับมหาวิทยาลัยที่มีความเกี่ยวข้องทางด้านพระพุทธศาสนาหรือคุณธรรมจริยธรรม จำนวน 1 ท่าน ครูผู้สอนในระดับประถมศึกษาที่มีความเกี่ยวข้องกับโครงการอบรม ทั้ง 2 โครงการ ของศูนย์ส่งเสริมพระพุทธศาสนาแห่งประเทศไทย จำนวน 1 ท่าน และศึกษานิเทศน์กลุ่มส่งเสริมลักษณะนิสัยของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวน 1 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความตรงในเชิงเนื้อหาสาระ(content validity) และพิจารณาให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ท่านได้ให้คำแนะนำที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขคือ เกี่ยวกับข้อคำถามบางข้อ สมควรนำมาไว้ในส่วนของสถานภาพ และเพิ่มรายละเอียดของตัวเลือกในข้อคำถามบางข้อ ของแบบสอบถามหัวหน้าโครงการอบรมและวิทยากร

7. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ที่แก้ไขและปรับปรุงจากคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากรในการวิจัย จำนวน 22 คน โดยเป็นวิทยากร 2 ท่าน ครู 10 คน และนักเรียน 10 คน เพื่อเป็นแนวทางนำมาปรับปรุงแก้ไขต่อไป

8. นำเครื่องมือจากการทดลองใช้มาปรับปรุงแก้ไข ในส่วนของการใช้ภาษาคำถามในแบบสัมภาษณ์นักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้เข้าใจคำถามและตอบคำถามได้ตรงประเด็น ซึ่งได้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลกับตัวอย่างประชากรต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ส่งถึงเลขาธิการศูนย์ส่งเสริมพระพุทธศาสนาแห่งประเทศไทย คณะผู้ปฏิบัติงานในโครงการอบรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมครู และโครงการอบรมเยาวชนเข้าค่ายพุทธธรรม และผู้บริหารของโรงเรียนที่มีการจัดโครงการอบรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมครู และโครงการการอบรมเยาวชนเข้าค่ายพุทธธรรมเพื่อแจ้งให้ทราบ และขอให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามส่งไปยังตัวอย่างประชากร โดยทางไปรษณีย์ และ

เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง พร้อมทั้งสัมภาษณ์ด้วยตนเอง แล้วนำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้มาพิจารณาเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ ได้แบบสอบถามคืนที่เป็นฉบับสมบูรณ์ ทั้งหมด 487 ชุด จากแบบสอบถามทั้งหมด 504 ชุด คิดเป็น ร้อยละ 96.63 ได้แก่ แบบสอบถามของหัวหน้าโครงการอบรม 1 ชุด คิดเป็น ร้อยละ 100 แบบสอบถามวิทยากร จำนวน 26 ชุด คิดเป็น ร้อยละ 86.67 แบบสอบถามครู จำนวน 219 ชุด คิดเป็น ร้อยละ 100 แบบสอบถามนักเรียน จำนวน 241 ชุด คิดเป็น ร้อยละ 94.85

ในส่วนของ การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ ตัวอย่างประชากรตามที่กำหนดไว้ ได้ 101 คน จากที่กำหนด ทั้งหมด 104 คน คิดเป็น ร้อยละ 97.12 ได้แก่ หัวหน้าโครงการอบรม จำนวน 1 ท่าน คิดเป็น ร้อยละ 100 วิทยากร จำนวน 8 ท่าน คิดเป็น ร้อยละ 100 ครู จำนวน 44 คน คิดเป็น ร้อยละ 100 และนักเรียน จำนวน 48 คน คิดเป็น ร้อยละ 94.12

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการจัดโครงการอบรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมครูและโครงการอบรมเยาวชนเข้าค่ายพุทธธรรม ของหัวหน้าโครงการอบรม โดยการบรรยายเป็นความเรียง และข้อมูลจากแบบสอบถามของวิทยากร ครูและนักเรียน โดยการหาค่าความถี่และค่าร้อยละแล้วนำเสนอในรูปของตารางและความเรียง

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการจัดโครงการอบรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมครู และโครงการอบรมเยาวชนเข้าค่ายพุทธธรรมของหัวหน้าโครงการอบรมโดยบรรยายเป็นความเรียง ส่วนข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ วิทยากร ครู และนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่และค่าร้อยละแล้วนำเสนอในรูปของตารางและความเรียง

3. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามสำหรับนักเรียนด้านคุณธรรมจริยธรรมตามการรับรู้ด้วยตนเอง โดยการหาค่า \bar{X} และ S.D. แล้วนำเสนอในรูปตารางและความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. หาค่าร้อยละ (percentage) โดยใช้สูตร

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนประชากรที่ตอบแบบสอบถาม} \times 100}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

(ประคอง กรรณสูตร, 2524)

2. การหาค่ามัชฌิมเลขคณิต โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{n}$$

\bar{X} แทน ค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนน

f แทน จำนวนผู้ตอบแต่ละข้อ

x แทน คะแนนที่กำหนดตามสเกล

n แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

(John E. Freund, 1981)

3. หาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard Deviation) โดยใช้สูตร

$$S = \sqrt{\frac{n(\sum fx^2) - (\sum fx)^2}{n(n-1)}}$$

S แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum fx^2$ แทน ผลรวมของผลคูณระหว่างความถี่กับคะแนน

$\sum fx$ แทน ผลรวมของผลคูณระหว่างความถี่กับกำลังสองของคะแนน

n แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

(John E. Freund, 1981)

4. การแปลความหมายของค่ามัชฌิมเลขคณิต เป็นดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง

4.56 - 5.00

3.56 - 4.55

2.56 - 3.55

1.56 - 2.55

1.00 - 1.55

ความหมาย

ปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องนั้นได้มากที่สุด

ปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องนั้นได้มาก

ปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องนั้นได้ปานกลาง

ปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องนั้นได้น้อย

ปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องนั้นได้น้อยที่สุด

จนถึง ไม่ได้ปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องนั้นเลย

(ประคอง วรรณสุด, 2524)